

BÖLÜM 13

PERİKARD HASTALIKLARI

Cemal Levent BİRİNCİOĞLU¹

GİRİŞ

Perikard kalbi çevreleyen, iki tabakalı fibroseröz bir kesedir. Miyokarda yapışık içteki tabaka seröz yapıdaki visseral perikard ve dıştaki tabaka elastin ve kollajen liflerden zengin fibroseröz yapıdaki paryetal perikardtır. Visseral perikard aynı zamanda kalbin 3. Tabakasıdır ve bu tabakaya epikard (epikardiyum) da denilir. Kalbi besleyen damar ve sinir sistemi genellikle bu tabaka da bulunur. Mezoderm kökenlidir. Paryetal perikard büyük damarların başlangıç kısımlarını sardıktan sonra visseral tabakayla birleşir, kalbi ve büyük damarları içine alan bir kese meydana getirir¹. Perikard, kalbi torasik kavitede fikse eder. Mediastende, 2. ile 6. kostaların hizasında sternumun gövdesinin arkasında ve 5. ile 8. Vertebraların önünde yer almaktadır. Perikard kuvvetli bağlarla, yukarıda aort, pulmoner trunkus, vena kava superior (VKS), vena kava inferior (VKİ) ve pulmoner venlerin dış yüzlerine; altta diyaframın 'centrum tendinum'u'na; arkada vertebral kolona; önde sternum ve ksifoide tespit edilmiştir. Akciğer ya da plevra kaynaklı enfeksiyonların kalbe ulaşmasını engeller ve kalbi fiziksel bir bariyer olarak korur.

Kan perikarda, aortun küçük dalları, İMA ve muskulofrenik arterler ile taşınmaktadır. Perikard sempatik ve parasempatik uyarıma sahiptir. Parasempatik sinirleri vagus, sol rekürrent larengeal sinir ve özefajial pleksustan; sempatikleri stellat ganglion, kardiyak, aortik ve diafragmatik pleksuslardan gelir. Ağrı duyusunu taşıyan lifler frenik sinirin içinde yükselerek C4-C5 kökleriyle spinal korda girer².

İntraperikardiyal basınç inspirasyon sonunda -6 mmhg ve ekspirasyon sonunda -3 mmhg dir. Perikard, ince duvarlı sağ ventrikül ve sağ atriyumun aşırı dilatasyonunu sınırlandırır ve sol kalp ile komplianslarını dengeli tutar. Perikard yaprakları arasında mezotel hücreleri tarafından kandan filtre edilen 15-50 ml

¹ Prof. Dr. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Ankara Şehir SUAM Çocuk Kalp Damar Cerrahisi Kliniği Eğitim Sorumlusu leventbirincioglu@gmail.com

KAYNAKLAR

1. Roberts JR, Kaiser LR. Pericardial procedures. In Kaiser LR, Kron IL, Spray TL (eds). *Mastery of Cardiothoracic Surgery*, Philadelphia: Lippincott-Raven, 1998;221-9.
2. Spodick DH. Pericardial diseases. In Braunwald E (ed). *Heart Diseases: A Textbook of Cardiovascular Medicine*, 6th ed., Philadelphia: Saunders, 2001;1821-77.
3. Haffty BG, Singh JB, Spodick DH: Tracking left ventricular performance noninvasively: Response of the peak ear pulse derivative during cardiac catheterization. *Chest* 1983;83:543-546.
4. Hamilton DR, Dani RS, Semlacher RA, et al: Right atrial and right ventricular transmural pressures in dogs and humans: Effects of the pericardium. *Circulation* 1994;90:2492-2500.
5. Spodick DH: The reshold of pericardial constraint: The pericardial reserve volume and auxiliary pericardial functions. *J Am Coll Cardiol* 1985;6: 296-297.
6. Maisch B, Ristic AD. The classifications of pericardial disease in the age of modern medicine. *Curr Cardiol Rep* 2002; 4(1): 13-21
7. Yekeler I, Sahin M. Perikard hastalıkları ve cerrahisi. In Pac, M, Akcevin A, Aykut Aka S, Büket S, Sarioğlu T (eds). *Kalp Ve Damar Cerrahisi*. MN Medikal Nobel Basım Yayın Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti Basım sayısı: 2, 2013, ISBN: 978-975-567-079-9
8. Hayes SN, Danielson GK (eds). *The Pericardium*, Mayo Clinic Practice of Cardiology, 3th ed, St.Louis: Mosby- Wolfe Med Com, 1997;1649-73.
9. Kirklin JW, Barrat-Boyes BG (eds). *Pericardial disease*. In *Cardiac Surgery*, 2th ed., vol 2, New York: Churcill-Livingstone, 1993;1683-97.
10. Klein AL, Scalia GM. Disease of the pericardium, restrictive cardiomyopathy and diastolic dysfunction. In Topol EJ (ed). *Comprehensive Cardiovascular Medicine*, Philadelphia: Lippincott-Raven, 1998;669-735.
11. Akkaya S, Hazırolan T. Perikard hastalıkları. *Trd Sem* 2018;6:218-32
12. Cardiac echinococcosis. Birincioglu CL, Kervan U, Tufekcioglu O, Ozen A, Bardakci H, Kücükler A, Saritas A. *Asian Cardiovascular and Thoracic Annals* 2013; 21(5):558-65, DOI: 10.1177/0218492312463210